

OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 10:30 uur d.d. 17 mei 2020 – 10:30 uur d.d. 18 mei 2020

(SZW) | Met input van VWS, RIVM, J&V, BZ, FIN, BZK, IenW, OCW, SZW, EZK, LNV en DEF

10.2e

NB: de ringen staan onderaan

Samenvatting

- ‘Noodkreet: kom nu snel in actie’ – ‘Mensen met beperking vormen vergeten groep’, zo kopt De Telegraaf boven een gesprek met leder(in)-directeur Illya Soffer. Zij stelt dat de RIVM-strategie voor mensen met een beperking snel moet worden uitgevoerd. Uit een leder(in)-enquête blijkt dat 1,5 meter afstand houden voor bijna de helft van de mensen met een beperking onhaalbaar is. Ook is hun kwaliteit van leven afgenomen.
- Angst dat het in verpleeghuizen weer zo uit de hand loopt als in het begin van de coronacrisis is volgens specialist ouderengeneeskunde Bert Keizer ‘volstrekt irreëel’. Hij is kritisch op verpleeghuizen waar nog steeds een minimale bezoekenregeling geldt. “Er wordt nu nieuwe ellende gecreëerd en dat is niet nodig.”
- VVD, PVV, CDA en SP willen meer landelijk onderzoek naar bevindingen van GGD’en over de bronnen die het virus verspreiden. Veld-epidemioloog en microbioloog Amrish Baidjoe: “Het moet compleet transparant zijn waarom het niet lukt of niet zou kunnen”, zegt Baidjoe.
- ‘Ethisch draaiboek krijgt kritiek’, kopt NRC. De media constateren dat politici en artsen ‘compleet verschillend’ denken over leeftijdsselectie bij acute tekorten aan ic-bedden. Volgens de Volkskrant zorgt het draaiboek Code Zwart voor een ‘hoogoplopend emotioneel debat’. Trouw stelt in een commentaar dat de wijze waarop de politiek het onderwerp meteen na publicatie van het rapport van zich af duwde ‘precies de verkeerde reactie’ is. Het onderwerp zou taboe worden verklaard nog voor de discussie is begonnen. De Volkskrant schrijft dat het kabinet ervoor moet zorgen dat aan de deur van de ic’s geen selectie nodig is.
- De werkloosheid in Nederland loopt snel op, al is het tempo gezien de omvang van de coronaschok nog steeds verrassend laag, zo blijkt uit cijfers van het CBS.
- Het aantal huishoudens met schulden zal komend jaar verdubbelen vanwege de coronacrisis. Dat blijkt uit onderzoek van een samenwerkingsorganisatie van onder meer banken, gemeenten en woningcorporaties.
- Als de overheid zijn beleid aanpast, kan het aantal mensen dat in armoede leeft flink afnemen. Maar dat kost wel geld en banen, schrijven SCP en CPB in een studie naar de effecten van het Nederlandse armoedebeleid. Door de coronacrisis neemt de armoede waarschijnlijk extra toe.
- De coronacrisis zal diepere sporen trekken dan de kredietcrisis. Nederland moet dit jaar rekening houden met 36% meer faillissementen volgens kredietverzekeraar Coface.

Karakterisering berichtgeving

- De berichtgeving rondom corona is nog steeds erg zichtbaar in de media, maar verdwijnt wel steeds meer naar de achtergrond. Het gaat bijvoorbeeld ook over wie de CDA-lijsttrekker gaat worden en de schade door het noodweer van gisteren en vannacht.
- Vandaag veel media-aandacht voor de stijging van WW-uitkeringen. Vooral jongeren worden hard geraakt door de crisis. Ook de uitkomsten van een omvangrijke studie van het SCP en CPB naar de effecten van het Nederlandse armoedebeleid komen vaak in de berichtgeving terug. Daarnaast is ook voor de voorspelling van kredietverzekeraar Coface over verwachte faillissementen redelijk zichtbaar.
- Verder krijgt de mogelijke versoepeling van de anderhalve-meterregel aandacht. Zo ook de betoging van de touringcarchauffeurs gisteren.
- Ook het plan van D66 en CU voor een minimumprijs voor vliegtickets krijgt aandacht. De partijen willen op deze manier voorkomen dat luchtvaartmaatschappijen na de coronacrisis gaan stunten met prijzen om hun vliegtuigen vol te krijgen en zo hun vliegrecht te behouden.

SISOS (Slachtoffers - Identiteiten – Schade - Oorzaken - Scenario's)

Slachtoffers

- Op de ic's van de Nederlandse ziekenhuizen liggen momenteel 73 mensen met het coronavirus. Dat zijn er vijf minder dan op dinsdag. Na een korte toename daalt het aantal ic-patiënten nu twee dagen op rij.

Schade

- Het CBS ziet de werkloosheid oplopen tot 3,6% van de beroepsbevolking. Het aantal betaalde banen is met 201.000 afgenomen. In de afgelopen drie maanden zijn er 56.000 werklozen bijgekomen. Eind februari was nog 2,9% van de beroepsbevolking werkloos.
- Het aantal mensen met een WW-uitkering is in mei opnieuw gestegen, maar minder fors dan in april. 42.000 mensen vroegen een WW-uitkering aan, een maand eerder waren dat er nog zo'n 74.000. "De heftigheid van het eerste moment ligt achter ons", zegt Rob Witjes, hoofd arbeidsmarktinformatie bij het UWV. "Maar dat betekent niet dat de piek al is geweest. Want we weten niet wat er nog op ons af komt, zeker als de steunmaatregelen van de overheid over een paar maanden aflopen."
- De Nederlandse tak van ING gaat bezuinigen op de kosten van inhuurkrachten. De maatregel heeft betrekking op zo'n 2.600 externe medewerkers.
- Uitzendkrachten van Randstad, Tempo-Team, Yacht en BMC met een tijdelijk contract die momenteel geen werk hebben door de coronacrisis, staan vanaf maandag op straat. Eigenaar Randstad Groep Nederland heeft woensdag bekendgemaakt dat zij vanaf 22 juni "beroep moeten doen op de WW". Een woordvoerder zegt niet te kunnen toelichten om hoeveel mensen het gaat.
- Mensen met een beperking profiteren minder van de versoepeling van de coronaregels dan anderen. Zij ervaren uitsluiting en eenzaamheid. "De meer dan twee miljoen mensen met een lichamelijke handicap, verstandelijke beperking of chronische ziekte vormen een vergeten groep", zegt directeur Illya Soffer van belangenorganisatie Ieder(in). Ze roept op tot actie.

Scenario's

- De coronacrisis zal diepere sporen trekken dan de kredietcrisis. Nederland moet dit jaar rekening houden met 36% meer faillissementen. Dat stelt kredietverzekeraar Coface in een onderzoek naar de economische gevolgen van het corona-uitbraak. Overheidssteun zorgt uiteindelijk vooral voor uitstel van de gevolgen op de arbeidsmarkt en de cashpositie van bedrijven.
- Het aantal huishoudens met schulden zal komend jaar verdubbelen vanwege de coronacrisis. Dat blijkt uit onderzoek van een samenwerkingsorganisatie van onder meer banken, gemeenten en woningcorporaties.
- Minister Hoekstra verwacht dat dat 90 tot 95% van het tweede noodpakket niet nodig zal zijn.
- Twee derde van medewerkers van grote bedrijven verwacht dat ook na de coronacrisis minder zakelijk wordt gevlogen door hun bedrijf. Ruim de helft (55,5%) van hen verwacht dat dit 10-30% minder zal zijn. Dit blijkt uit onderzoek door onderzoeksbureau Kien in opdracht van Natuur & Milieu.

Informatiebehoefte

Vragen bij de departementen

- Bij BZ komen enkele vragen binnen over reisadviezen voor o.a. Egypte, Zuid-Afrika en Turkije, de heropening van consulaire dienstverlening op posten en quarantaineregels voor reizigers vanuit hoog-risicogebieden. Daarnaast ook vragen over waarom sommige Schengenlanden oranje blijven, terwijl andere al geel zijn.
- Bij OCW vragen mensen zich naar aanleiding van het voorstel van minister Slob om les te geven in buurthuizen en sporthallen af wie de huur daarvan gaat betalen.
- Bij EZK/LNV komt de vraag binnen waarom niet alle slachthuismedewerkers door de GGD worden getest, terwijl de minister hierom had gevraagd. Ook vragen mensen om duidelijkheid rondom de TVL, TOGS en SBI-codes om chaos, onrust en onnodige faillissementen te voorkomen.

Zorg

- Door als één blok op te trekken, hoopt de Europese Commissie (EC) binnen één tot anderhalf jaar ('zo niet eerder') werkende vaccins tegen Covid-19 te bemachtigen. Daarvan moeten niet alleen Europeanen profiteren, maar ook mensen buiten de EU, zo staat in de nieuwe vaccinstrategie. Producenten uit de hele

wereld kunnen zich melden bij de EC. Die stelt ruim 2 miljard euro beschikbaar om de ontwikkeling en beschikbaarheid van veilige en effectieve vaccins te versnellen.

Overig

- Opleidingsinstituten zien dat de interesse voor hun opleidingen tot buitengewoon opsporingsambtenaar (boa) is toegenomen tijdens de coronacrisis.
- Nederlandse automobilisten rijden weer bijna evenveel kilometers als vóór de coronacrisis, maar dan meer verspreid over de dag. Hierdoor ontstaan er minder files, blijktens data van verkeersapp Flitsmeister.

Geruchten

- RTL Nieuws meldt dat het kabinet werkt aan eenvoudige coronaregels waarmee bedrijven, scholen en instellingen verder open kunnen. Ingewijden reageren op dit nieuws en zeggen dat overgaan op eenvoudigere regels één van de denkrichtingen is die op tafel ligt. Het zou dan onder meer gaan over het beperken van de regels binnen tot de 1,5 meter afstand en het aantal aanwezigen. Buiten zou kunnen worden volstaan met enkel de 1,5 meter afstand. Politiek zou nog niets zijn besloten.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

Economie en bedrijfsleven

- De Woningbouwalliantie overhandigt vandaag een plan aan de Kamer om de woningbouw te stimuleren. De alliantie wil voorkomen dat bouwprojecten net zoals tijdens de kredietcrisis stil komen te liggen. Zij pleiten voor de jaarlijkse bouw van 90.000 woningen per jaar tot 2030. Daarvoor is miljardensteun van de overheid nodig. De behoefte aan betaalbare woningen is volgens de alliantie groot en de coronacrisis biedt een "uitgelezen kans" om Nederland "uit de crisis te investeren".
- De touringcarbranche overhandigt een petitie aan drie Kamerleden, waarin ze vragen om om meer financiële steun en gelijke behandeling ten opzichte van vlieg- en ov-vervoer.
- Ondernemersorganisatie ONL dringt erop aan om geen gebruik te maken van SBI-codes als aanvraagcriterium voor TVL mkb.

Arbeidsmarkt

- VNO-NCW, MKB-Nederland en AWWN, willen met vakbonden in gesprek over openbreken en aanpassen van cao's, omdat huidige arbeidsvoorwaarden niet haalbaar zijn.
- Om de gevolgen van de coronacrisis te kunnen doorstaan, gaat de Nederlandse tak van ING bezuinigen op de kosten van inhuurkrachten. De maatregel heeft betrekking op zo'n 2.600 externe medewerkers. ING bevestigt daarmee eerdere berichtgeving in De Tijd over een loonoffer binnen de flexibele schil van het bedrijf. De tarieven voor flexibele inhuur moeten met 20% omlaag.
- Door de coronacrisis dreigt een ongekende kaalslag op de arbeidsmarkt. Om dat op te vangen moeten overheid en sociale partners op korte termijn ten minste 750 miljoen extra uittrekken. Met dat geld kunnen werknemers die hun werk verliezen, worden bijgeschoold en begeleid bij het vinden van nieuw werk. De loopbaan- en re-integratiebranche claimt dit in het Deltaplan Werk dat donderdag naar buiten komt.
- Het aantal mensen dat in armoede leeft, kan flink afnemen als de overheid het beleid omgooit. Dat kost wel geld en banen, aldus het SCP en CPB in een studie naar de effecten van het Nederlandse armoedebeleid. Door de coronacrisis neemt de armoede waarschijnlijk extra toe.
- CDA en CU willen dat het kabinet 9 miljoen euro uittrekt voor structurele steun aan voedselbanken. Volgens de partijen is de rol van voedselbanken als gevolg van de coronacrisis verder toegenomen. Vanuit de Europese Unie is geld beschikbaar, maar staatssecretaris Van Ark zegt dat niet te willen gebruiken.

Financieel

- Minister Hoekstra verwacht dat het grootste deel van het 2^e noodpakket niet verlengd hoeft te worden als het per 1 oktober afloopt. "In augustus moeten we verder kijken", zegt Hoekstra. "Tegen die tijd zullen de verschillen tussen en binnen de sectoren groot zijn", verwacht hij. "Daar moet je je recept op aanpassen."

- Volgende maatregelen zijn volgens Hoekstra afhankelijk van de internationale handel en de mate waarin Nederlanders zich aan de coronamaatregelen houden, zodat het virus zich niet verder verspreidt. De hoop op een V-recessie (een harde dip en snel herstel) is al lang vervlogen. Hoekstra: "Het duurt langer dan we aanvankelijk dachten voordat we op het pad zitten van voor de crisis. We hebben een paar jaar nodig om helemaal te herstellen." De minister ziet niet enkel slechte vooruitzichten: "Ik ben niet alleen maar somber. We krabbelen ook echt weer op. Ik hoor en zie zelf ook positieve signalen."
- De toon van het nationale debat over het EU-coronafonds lijkt langzaam te veranderen, aldus de kranten. Premier Rutte benadrukt tegenover de Kamer voor het eerst het belang van een compromis, constateert Volkskrant. Daartegenover blijft de harde eis, gesteund door de Kamer, dat solidariteit twee kanten opgaat. Kritiek richt zich nu vooral op de onderbouwing van het plan en of het geld wel goed terecht komt.

Reisadvies

- AD plaatst op basis van informatie van branchevereniging voor reisorganisaties ANVR een Q&A over de versoepeling van reisadviezen. Daarin wordt verwezen naar het BZ-reisadvies en Nederlandwereldwijd.nl.
- RTL Nieuws gaat in op reizen buiten Europa deze zomer. Ook hier wordt verwezen naar het reisadvies van BZ. Het artikel concludeert dat reizen buiten Europa nog sterk wordt afgeraden.

Cultuur

- Oorlogsmusea en herinneringscentra kunnen op extra geld rekenen om de coronacrisis te doorstaan. Het kabinet en het Nationaal Fonds 4 en 5 mei trekken daarvoor ieder 1 miljoen euro uit.

Betekenisgeving

Zorg

- 'Noodkreet: kom nu snel in actie' – 'Mensen met beperking vormen vergeten groep' kopt De Telegraaf boven een gesprek met leder(in)-directeur Illya Soffer. Soffer stelt dat de strategie die het RIVM uitwerkte voor mensen met een beperking, snel moet worden uitgevoerd.
- Specialist ouderengeneeskunde Bert Keizer zegt dat de angst dat het in verpleeghuizen weer zo uit de hand loopt als in het begin van de coronacrisis 'volstrekt irreal' is. Hij is kritisch op verpleeghuizen waar nog steeds een minimale bezoeksregeling geldt. "...Er wordt nu nieuwe ellende gecreëerd en dat is niet nodig." Volgens LOC-coördinator Thom van Woerkom is het grootste deel van de verpleeghuizen open.
- VVD, PVV, CDA en SP willen dat er meer landelijk onderzoek komt naar de bevindingen van GGD'en over de bronnen die het virus verspreiden. CDA en SP willen het onderwerp in het eerstvolgende debat aan de orde stellen. Veld-epidemioloog en microbioloog Amrish Baidjoe zegt in Nieuws en Co (NPO Radio 1) dat er een tussentijdse evaluatie moet komen, omdat het bron- en contactonderzoek niet altijd even succesvol gaat. "Het moet compleet transparant zijn waarom het niet lukt of niet zou kunnen", zegt Baidjoe.
- AD-hoofdredacteur Hans Nijenhuis schrijft in een commentaar dat het 'goed' is dat de coalitiepartijen hun verzet tegen een tussentijdse evaluatie deze week hebben opgegeven en het onderzoek er nu toch komt.

Draaiboek Code Zwart

- 'Kabinet hoopt dat artsen van mening veranderen', kopt Trouw. Politici en artsen blijken compleet verschillend te denken over leeftijdsselectie bij acute tekorten aan ic-bedden, zo ziet de krant. Over weinig onderwerpen zouden het kabinet en de Kamer het zó eens zijn.
- De artsen zijn blij dat ze een ethisch houvast hebben, zegt voorzitter van de Federatie Medisch Specialisten Peter Paul van Benthem. "We gaan er nog over discussiëren. De ethici hebben keuzes voor ons gemaakt die wij zelf niet maken. Wij kijken louter medisch naar een patiënt." Intensivist Michael Kuiper relativeert. Volgens hem kan je altijd een medische inschatting maken voor een opname. "Dat gebeurt ook voortdurend: vaak worden 80-plussers niet eens naar het ziekenhuis gestuurd."
- NVIC-voorzitter Diederik Gommers: "We wisten al dat het kabinet er zo over dacht. Daarom waren we zo secuur. We hebben ethici gevraagd hierover na te denken. Het voorstel dat nu op tafel ligt, is een ongelooflijk mooi voorstel. We hebben er met zoveel professionals over nagedacht. Dat de minister dit nu zegt, vind ik jammer. Maar wij als dokters moeten ook realiseren: we gaan niet iets doen als het land er niet

achter staat.” Ernst Kuipers (LNAZ) vult aan: “We zijn al heel lang gewend om leeftijd te betrekken bij keuzes van behandelingen die we wel of niet doen.”

- ‘Politiek, raadpleeg de medici’, kopt de redactie van Trouw boven haar eigen commentaar. Volgens de krant is de wijze waarop de politiek het onderwerp meteen na publicatie van het rapport van zich af duwde ‘precies de verkeerde reactie’. In haar commentaar schrijft de Volkskrant dat, als het kabinet niet wil selecteren bij de deur van de ic's, het zelf moet zorgen dat het zover niet komt. “Als zij nu gaan zorgen voor voldoende geld, materieel en personeel, opdat de noodcapaciteit op de ic's voortaan veel sneller dan in maart kan worden uitgebreid, kan de Code Zwart rustig onder in de la blijven liggen, waar die hoort.”
- Sheila Sitalsing schrijft in haar column ‘Dobbelen’: “Het draaiboek stelt dat loten ‘grotere bezwaren’ heeft dan leeftijdsdiscriminatie. Dat is geen vaststaand feit. Er is een prima argument voor willekeur: dobbelen is de ultieme erkenning dat de rationele en morele argumenten op zijn. Net zoals ic-bedden weleens op zijn.”
- Ethicus Fleur Jongepier (Radboud Universiteit) schrijft in een opiniestuk in de Volkskrant dat het idee dat jongeren op de ic voorrang moeten krijgen op ouderen onhoudbaar is op morele gronden. “Wat nodig is, is volmondig erkennen dat wanneer het aankomt op het triage-vraagstuk, wij allemaal - ethici, artsen, en potentiële patiënten - met onze handen in het haar zitten.” Zij pleit in dat kader ook voor loten.

Arbeidsmarkt

- Thuiswerkers zijn tot op het bot verdeeld. Een meerderheid van de thuiswerkers is heel tevreden over het thuiswerken, maar één op de vier is zeer ontevreden. Dat blijkt uit onderzoek van de Arbo Unie.
- 50PLUS noemt het leeftijdsdiscriminatie dat AOW-gerechtigde zzp'ers die door corona onder het bestaansminimum komen niet onder dezelfde voorwaarden bijstand kunnen krijgen als jongere collega's.

Onderwijs

- Naar aanleiding van het voorstel van minister Slob om les te geven in buurthuizen en sporthallen reageren ouders op sociale media met gemengde gevoelens. Zij vinden ook dat kinderen weer snel volledig naar school moeten, maar dat de 1,5 meter regel afgeschaft moet worden. Dit zou onwerkbaar zijn voor leraren en tevens tegenstrijdig met de regels voor sporten voor deze leeftijdsgroep. Anderen maken zich zorgen over de ventilatie in buurthuizen en opperen klimaatbeheersingssystemen aan te leggen in scholen.
- Mbo-organisaties en GroenLinks vinden het zorgwekkend dat door de coronacrisis het tekort aan stage- en leerwerkplekken voor mbo'ers is gegroeid tot 19.000 plekken. De 20 miljoen euro die het Kabinet hiervoor al heeft uitgetrokken, vinden ze niet genoeg.
- Uit een onderzoek van Stichting Ouders en Onderwijs blijkt dat ouders zich zorgen maken over de verschillen in onderwijs op middelbare scholen nu die weer deels geopend zijn. Verschillen zitten met name in de overgangsregels en de hoeveelheid toetsten.

Economie en bedrijfsleven

- RAI Vereniging Nederland noemt het moeilijk te begrijpen waarom touringcarbedrijven niet open mogen als de overheid miljarden in de economie stopt om werkgelegenheid op peil te houden. Als touringcars niet mogen rijden, staan er duizenden banen op het spel.

Coronawetgeving

- Grondrechten staan op het spel, waarschuwen filosoof en onderzoeker Martijntje Smits en advocaat Marco van Duijn in een opiniestuk in Trouw. Smits en Van Duijn noemen zes redenen om de wet van tafel te halen: 1) Grondrechten mogen niet zomaar opzij worden gezet, 2) inperking van grondrechten mag uitsluitend met instemming van het parlement, 3) de doelstelling van een wet moet helder, concreet en meetbaar zijn, 4) ook tijdens de looptijd van een wet moet er parlementaire controle blijven, zeker als de grondwet in het geding is, 5) je fundamentele vrijheid mag niet via het strafrecht en met hoge geldboetes worden ingeperkt, en 6) een goede wet pakt niet alleen de gevolgen van een probleem aan, maar ook oorzaken zoals in dit geval de groeiende circulatie van goederen en mensen en de handel in dieren. Zij concluderen: “Grondrechten beperken zonder tegelijk oorzaken aan te pakken is ontoelaatbaar.”

- ‘Kabinet raakt ernstig in tijdnood met coronawet’ kopt de Volkskrant. “Terwijl de kritiek op de nieuwe coronawet verder aanzwelt, raakt de geplande ingangsdatum van 1 juli uit het zicht.” Of het kabinet de planning haalt, zou sterk afhangen van het advies van de Raad van State. De planning zou in de oppositie vorige week al op de nodige scepsis stuiten. “Partijen voelen zich onder druk gezet om de coronawet met stoom en kokend water te behandelen. Daarvoor is de wet te omvangrijk en ingrijpend, vinden zij. De SP verklaarde eerder al daaraan niet te zullen meewerken. Ook voor GroenLinks is de limiet bereikt.”
- Ook binnen de coalitie zouden de zorgen over het haastwerk hand over hand toenemen. Het terugroepen van de Kamer tijdens het zomerreces, dat begint op 3 juli, wordt daarom ook binnen de coalitie gezien als serieuze optie. De grootste inhoudelijke zorgen betreffen de duur (een jaar) en de reikwijdte van de wet, die ministers de macht geeft zonder toestemming vooraf van het parlement verregaande maatregelen te treffen. Vragen zijn er ook over het opduiken in de wet van de corona-app. “Die moet de GGD'en helpen in het bron- en contactonderzoek, maar heeft de harten van de partijen nog niet weten te veroveren.”

Luchtvaart

- De ANVR vraagt minister Van Nieuwenhuizen om luchtvaartmaatschappijen erop aan te spreken dat ze de “geld terug”-optie voor vliegtickets nog steeds niet aanbieden.

Spoor/OV

- Studentenorganisaties zijn tegen het voorstel van minister Van Engelshoven om op hogescholen en universiteiten ook in het weekend onderwijs te laten verzorgen om zo het OV te ontlasten en studievertraging tegen te gaan. Zij vinden dat studenten ook in de spits met het OV moeten kunnen reizen.
- Een meerderheid van de Amsterdammers die het OV gebruikt, maakt zich zorgen besmetting met het coronavirus, aldus een AT5-enquête. Meer dan de helft van de respondenten zegt minder vaak of helemaal niet meer met tram, bus of metro te gaan. Driekwart van de Amsterdammers durft medereizigers niet aan te spreken als die zich niet aan de coronamaatregelen houden.

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> • Nederlanders besmet of overleden aan COVID-19 • Mensen met een beperking • Werknemers met flexibele of tijdelijke contracten 	<ul style="list-style-type: none"> • Familie, vrienden, omwonenden van getroffen • Ieder(in) 	<ul style="list-style-type: none"> • Algemeen publiek • Politici • Medici • Ethici